

Szerkesztőség és kiadóhivatal,
 hová a lapba szánt kéziratok
 — reklamációk és —
 előfizetési pénzek küldendők
 — **Maros-Vásárhely,** —
 Szentgyörgy-utca 9. szám,
 — ref. lelkészi lakás. —

VASÁRNAP

EGYHÁZTÁRSADALMI KÉPES CSALÁDI LAP.

Kiadja: Az Erdélyi Ref. Egyházkerület „Egyházi Értekezlete“.

FELELŐS SZERKESZTŐ
TÓTHFALUSI JÓZSEF,
 ref. lelkész Maros-Vásárhely.

Megjelenik minden vasárnap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
 Egy évre 5 K. -- f. Negyed évre 1 K 25 f.
 Fél évre 2 K 50 f Egy szám ára 6 f.

TÁRSSZERKESZTŐK
PAAL GUSZTÁV,
 ref. koll. tanár Maros-Vásárhely.
S. SZABÓ JÓZSEF,
 ref. koll. vallástanár Debreczen.

Szeptember elején.

Szeptember elején szívünk reménnyel, de egyuttal gonddal és aggodalommal telik el. Ez a hónap nálunk Magyarországon az iskolai év kezdete s ilyenkor hazánk, egyuttal egyházunk ifjusága felé fordul lelkünk tekintete. Látva őket, esztendőről-esztendőre megújodva éled reményünk. Ők a soha el nem maradó tavasz nemzetünk, egyházunk életének mezején, melynek derült, virágos pompája, az áldásos gyümölcsözés édes reményével biztat. De vajjon mit hoz a jövő? Lesz-e gyümölcs a fakadó bimbókból, nyiladozó virágokból? Nő-e erőteljes, okos, lelkében tiszta, hazáját és egyházát szerető nemzedék iskoláink falai közé sereglő ifjainkból? Ez a kérdés, amire aggodó gonddal keressük a feleletet.

Iskoláinkat annak idején létrehozta egyfelől a tudomány és felvilágosodás terjesztésének vágya. De nemcsak. A nagy alapítók lelke előtt lebegett egyuttal az is, hogy azokban az egyház tanait értő, annak szelleméből táplálkozó, azt szerető s érette bármi áldozatra is kész nemzedék növekedjék. Ma sincs különben. Mert ha a multban szüksége volt az egyháznak oly tagokra, akik nem szégyenelték a Krisztus evangéliumát, ugy ma nem kevésbé szükség van erre.

De vajjon erre nevelnek-e iskoláink?

Sok panaszt hallunk mindenfelől. Irányadó tényezők megállapították már, hogy a kor általános szelleme sok tekintetben kivetkőztette őket régi, egyházas jellegükből. Felütötte fejét azokban is az a felfogás, hogy *céljuk csak az általános ismeretközlés* s hogy az iskolának többé nem szabad felekezetinek lennie, de még keresztyénnek s vallásos alapon nyugvónak sem. Így történhetik meg, hogy a közép nép és iskolai osztályokból magasabb pályára lépő ifjaink kétségtelenül eleget birnak az általános ismeretek és tanulmányok köréből, de hijával vannak a vallásos hitnek, a vallásos hiten felépült szilárd erkölcsiségnek, egyházunk ismeretének, szeretetének s annak a szent vágyódásnak, hogy hű munkássággal és áldozatkészséggel fizesse vissza lelkének az egyház és iskola által nyújtott kincseit.

Éledező református egyháztársadalmi közszellemünk már látja a bajt s ezért sürgető kéréssel, nem, követeléssel fordul a tanítók és tanárok s az iskola-fentartó hatóságok felé. Követeli azt, hogy változtassák meg a református iskolák szellemét; adják vissza azok régi vallásos, egyházas jellegét, hogy legyenek azok mint egykor voltak, az egyház igazi veteményes kertjei.

Nem jelenti ez azt, hogy szállítsuk le iskoláink színvonalát, hanem azt követeli, hogy az iskola *neveljen* is és pedig tiszta evangéliumi alapon.

Tanítsunk iskoláinkban mindent amit a kor megkövetel, de tanítsuk vallásos alapon és egyházas szellemben. Tanulják meg ifjaink a fizikát, de tanulják meg ismerni azt az Istent is, aki a fizikai törvényeket megalkotta. — Tanulják meg az állat, növény és ásványvilág csodáit, de ezekben ismerjék meg a hatalmas, bölcs, jóságos Istent is. Tanulják meg a világ és hazai történelem nagy eseményeit, de ezekben ismerjék fel Isten világkormányzását, igazságosságait és szeretetét is. Tanulják meg az áramváltást, de tanulják meg ismerni és legdrágább kincsnek tekinteni a világnak Krisztus által történt megváltását és abban Istennek hozzánk való örök irgalmát.

Igy lesznek a mi iskoláinkból kikerült ifjak nemcsak a világ szerint elég közismerttel bírók, hanem lélekben miveltek, öntudatos keresztyének, jó hazafiak és buzgó, áldozatkész, egyházukat szerető reformátusok.

A IX. katolikus nagygyűlés tanulságai.

Ma még nem látjuk egészen tisztán a helyzetet s így nem is tudunk bizonyosat mondani arról, hogy minő meghasonlás történt Szegeden, a IX. katolikus nagygyűlés alkalmából? Azt tudjuk azonban, hogy mi a legnagyobb aggodalommal szemléltük az egyházi szervezkedésnek azt a formáját, amelyet az utóbbi időkben a magyar katolikusok tulzó elemei választottak. És ez a mi aggodalmunk nem szűkkeblű felekezetieskedésből származott. Elismertük jogát, sőt hirdettük kötelezettségét is a szervezkedésnek mindaddig, míg annak mozgalmi a katolikus egyház, a katolikus hit, a katolikus hívek vagy egyháztársadalmi élet anyagi, erkölcsi emelésére, fokozására szorított. De mihelyt egyoldalú felekezeti tendenciává fajult, sőt a felekezetieskedés üszkét szító politikai eszközzé vált, a legnagyobb gonddal és aggodalommal teltünk el, mert Magyarországon valami nagyobb szerencsétlenséget nem gondoltunk mint azt, hogy áldástalan politikai és széthuzó nemzet-ségi viszonyaink között még a felekezeti gyűlölködés is kezdje pártokra bontani s egymás ellen lázítani nemzetünk tagjait. Az utóbbi katolikus nagygyűlések ugyanis mindinkább és inkább magukon hordták annak a jel-

legét, hogy felekezeti harcot akar provokálni. A VII. katolikus nagygyűlésen egyenes felhívás hangzott el azon „*kuruc katholicizmus*“ restaurálására, „*amely nem tűrne el semmi sérelmet és megtorolna minden bántalmat*“. A hirlapi cikkeknek egész legiója van előttünk, a melyek a magyart a magyartól elidegenítő, eleinte burkoltan gyanúsító, később egyenesen vádló és a többi felekezeteket megbélyegző módon ásták a szétválasztó ürt. Elég legyen csak az egyik legelterjedtebb katolikus napilapra, az „Alkotmány“-ra figyelemzetnünk, amelynek 1908. évi 16. számában ez áll.

Magyarországon a kimondott katolikust mellőzik a hivatalban, üldözik a közpályán, lekicsinyelik ha művész, lehetlenné teszik ha politikus, kinevetik ha tudós, a munkából kizárják ha munkás, tisztességtelen versennyel teszik tönkre, ha iparos vagy kereskedő. És ezeken felül számat kellett vessünk azon politikai nyilatkozatokkal, amelyek hol a Rakovszky István magyar képviselőházi alelnök, hol a Göresöni Dénesek, Molnár Jánosok, Zbóraiak hol a katolikus főpapság nagy részének szájából időközben elhangzottak és előttünk állott a — legsivárabb jövő.

Ez évben a Szegeden tartott IX. Katolikus Nagygyűlés váratlan, szinte nem remélt helyzet képét tárta fel előttünk. Már látszik, hogy a közéletben mindig nagy szerepet játszó katolikus főurak és a középosztály értelmi színvonalát képező része megelégette a felekezeti hajszát s mérsékletet óhajt. Ennek adott kifejezést gróf Zichy János v. b. t. t., a nagygyűlés elnöke, aki mindenképpen figyelemreméltó, magas színvonalu beszédében az okvetetlenkedő felekezetieskedéssel s a harcossal szemben bölcs mérsékletre inti híveit s óvja attól, *hogy az egyházi életben a politika kicsinyes mesterkedéseit kövessék s hogy a magyar katholicizmust egyik vagy másik politikai párttörekvésnek aránylag szűk keretébe fektessék.*

Ki tagadná ezen intelmek jogosságát? Még kevésbbé: idő- és alkalmosságát! A gróf Zichy János szavai próféta-előrelátás ihletével hatnak; mintha mondaná: *mi lesz a magyarból, ha ezer baj mellé a felekezetieskedést egészen beviszitek a politikába, a családba, iskolába?!*

Igaz, hogy gróf Zichy János nagyon kevesed magával találta magát a szegedi Katolikus Nagygyűlésen ezen az állásponton. Sőt Rakovszky István, Molnár János s az egész országgyűlési néppárt tagjai egyenesen ellene fordultak. Mindazáltal a leghatározottabban neki van igaza s ez az álláspont és ennek diadala nagyobb áldása lesz a magyar közéletnek, mint a felekezeti harc és testvérietlen küzdelem. — Bátor szavait honorálni örvendetes kötelességünk.

A felekezeti közéleti helyzet eme fordulatából azonban mi reformátusok is vonjuk el a tanulságot.

Egyházi szervezkedésünk alapja ne legyen a napi politika! Ne legyen egyoldalú felekezetieskedés sem.

Legyen egyfelől a református keresztyén vallás-erköletesi öntudat s egyházi összetartás érzésének ápolása, a hit és egyházi élet erősítése, az egyházi és világi elemek közös munkára tömörítése azon új feladatokkal szemben, amelyek már nemcsak hitvédelmi téren, hanem a sociális téren is kötelezik az egyházakat és azok híveit.

A bibliáról.*)

A Biblia a világ legnevezetesebb könyve. Benne a keresztyén-vallás mennyei alapjai felől nyerünk tájékozást. Az egész emberiség életfolyására való hatása minden más könyvnél nagyobb. Egymaga gazdagabb tartalmu s lelkikincsekben teljesebb, mint az összes könyvek, a melyeket valaha természeti, történelmi, vagy bölcsészeti ismeretek terjesztése céljából irtak. Ezekben a művekben az isteni tulajdonságokat csak részszerint ismerhetjük fel s Isten örökkévaló erejét, jóságát, bölcsességét, mindenhatóságát és igazságosságát csak mintegy tükör által látjuk. Ellenben a Biblia teljessége Isten tökéletes kijelentésének. Általa a homályosság eloszlik s a maga szent elrejtettségéből tiszta világosságban bontakozik ki az Isten. A Biblia útmutatása nyomán betekínlhetünk az Ő szent akarátának s jótetszésének titkaiba és megismerhetjük azt az édes atyai kegyelmet, a mely az Istentől elpártolt és éppen ezért a bűn és halál martalékává lett emberiséget újból visszavezeti az ő urával való boldog közösségbe és a földet, a síralomnak eme völgyét, a Krisztus érdeméért, mennyországáá változtatja által. Csak a Biblia segítségével pillanthatunk be abba az isteni örök tervbe, a melylyel az Úr az emberiség megváltatását elhatározta, munkálja és véghez is fogja vinni.

A Biblia az ég és a föld teremtésével kezdődik és az égnek és a földnek újra teremtésével végződik. De a mi a két határpont — Isten útjainak kezdete és vége között van, az igazán üdvösséges: — Isten fiának megjelenése az emberiség váltságára.

A Biblia tehát irányt szab, tanácsot nyújt az élet legnehezebb kérdéseire is: „Mi jót cselekedjem, hogy örökéletet nyerjek?“

Nincsen óhajátása, körülménye az emberi életnek, a melyre a Biblia ne nyujtana biztatást, felvilágosítást, magasabb ihletséget és vigasztalást. Ennek magyarázatát abban találjuk meg, hogy Isten azokat a szent és kegyes embereket, a kik a Biblia egyes részeit irták, a kik az Ő szent akarátának titkait feltárták, a profétákat és az apostolokat, a kik így az isteni kijelentésnek az Úr által rendelt tolmácsai és kinyilatkoztatói valának: az Ő szent Lelke által

*) Részlet a Magyar Képes Szent Bibliából, a melynek szétküldése most van folyamatban. A mű kiadója Hermann Emil Biblia terjesztő vállalat a Damjanich-ut ca 33. Budapest.

irányította. A proféták Istennek szent emberei (2. Péter 1, 21), a kik a szent Lélektől indittatva szólottak és irtak. Pál apostol megkapóan ir nagy rendeltetésükről, mondván, (1. Kor. 2. 6. 7. 10): „Bölcsességet szólunk; ámde nem a világnak“ sem a világ veszendő fejedelmeinek bölcsességét. Hanem Istennek titkon való bölcsességét szóljuk, azt az elrejtettet, melyet öröktől fogva elrendelt az Isten a mi dicsőségünkre. Nekünk azonban kijelentette az Ő Lelke által: mert a Lélek mindeneket vizsgál, még az Istennek mélységeit is. Ezeket prédikáljuk is, nem oly beszédekkel, melyekre emberi bölcsesség tanít, hanem a melyekre a Szent Lélek tanít; lelkiekhez lelkieket szabván.“

Ezen „isteni ihletés“ (2. T. m. 3, 16) adja magyarázatát annak, hogy a Bibliának alkatrészeiül szolgáló egyes Könyvek és Szent iratok, a melyek oly hosszú idő, mint egy 16 század alatt, több mint 30 szerző által irattak, egy egységes, összefüggő, egymással összhangzó, teljesen világos és egymásból folyó egészet képeznek s hogy belőlük egy pontocska sem felesleges.

Ezek előrebocsátása is megerősíthet abban a korábbi feltételben, a mely szerint a Biblia csakugyan, minden más könyvnél nagyobb fontosságú reánk nézve s így önként merül fel az a kérdés, hogy miként használjuk fel úgy, hogy általa az örökélet javait és az üdvösség feltételeit a legbizonyosabban meg nyerjük? Válaszunk a következő:

Olvassuk a Bibliát!

És pedig:

1. Olvassuk a Bibliát a legteljesebb odaadással (2. Tim; 3. 15—17)! Mindig bizalommal s szent sóvárgással vegyük kezünkbe, hogy általa egyesülhesünk Istennel és bűneink bocsánatára méltóvá tehesünk magunkat. Törekedjünk arra, hogy a szentigék megvilágító hatása alatt, mind mélyebben pillanthasunk be Isten válság tervébe, a melynek szívünk és életünk újjászületése után a legbizonyosabban részesei leszünk mi is.

2. Olvassuk a Bibliát ssorgalmasan (Kol. 3. 16!) Mindig legyen időnk reá, de-legfőképpen vasárnapon. Inkább hagyjunk el egyebeket, még a legépitőbb irányu olvasmányokat is, hogy a Bibliának megadjuk az elsőséget.

3. Olvassuk a Bibliát igaz értelmében! Midőn olvasásához kezdünk imádkozzunk Isten Szent Lelkéért (2. Pét. 1, 20. 2. 1), hogy az szemünket megnyissa, szívünket gerjedelembé hozza (Zsolt, 119, 18, 36). Egy szavát se vegyük úgy mint emberek beszédét, hanem mint Isten beszédét, a minthogy valósággal az is (1. Thess. 2. 13) és olvassuk gyermeki alázattal s bizalommal, a mint ezt maga Jézus Krisztus is tette az irások szerint. (1. Sám. 3, 10). Ovakodjunk attól, hogy valamit lekicsinyeljünk benne. Talán olyan helyekre akadunk, a melyek titokszerűek, vagy

éppen homályosak. Ez ne aggasszon s még kevésbé indítson fel a kétkedésre. Ilyenkor, tegyük félre Bibliánkat, de azért foglalkozzunk magunkban továbbra is a félbe szakadt hely és az abban foglaltak fölött s a sötétségen világosság fog átszűrődni, melynek sugarai beragyogják értelmüket és szívüket egyaránt. De ez még mind nem elégséges! A mit olvasunk alkalmazzuk magunkra mintha az csak nekünk volna. A szentírás eme szavai: „Te vagy az az ember, akihez az Úr szól!“ most kiváltképen önmagunkra vonatkoztatandók s ezért arra is igyekezzünk, hogy minden kérdésben Jézus Krisztással való közösségünk lebegjen szemünk előtt, a ki egyedüli közbenjáró Isten és az emberek között (Ján. 5. 39-40). A Bibliának olvasása után szabjuk életünket egészen a felismert és megértett isteni igazságokhoz, a mire nemcsak vágyat, hanem végre erőt is ad a Szent Lélek (Luk. 2, 19, Jak. 1. 19). Így beteljesedik rajtunk, hogy megismerjük a menyek országának titkait (Ján. 7, 17. Máté 13, 11, 12).

Tóthfalusi József lelkész.

Isten igéje.

Gyarapodjál, mint Jézus!

Olvasandó: Lukács ev. 2, 52.

I.

Jézus gyarapodék.

Az evangyélita nagyon fontos dolognak tartja e tény megállapítását. A 2. részben két verset is szentel neki. A 40. versben azt írja, hogy mikor Jézust édes anyja visszavezette Názáretbe, „a gyermek növekedék“. Itt pedig az 52. versben, mikor a jeruzsálemi látogatás után ismét visszatértek Galileába, azt jegyzi föl, hogy „Jézus gyarapodék . . .“

Igen, gyarapodék. E tekintetben is hasonló lett hozzánk. A gyermek ifjává serdült; az ifju férfivá lett. Önként alávetette magát a fejlődés törvényének. Megjelenhetett volna földünkön hirtelen, mint az ég angyala s távozhatott volna innen úgy, mint Énók, anélkül, hogy megízlelte a halált. De nem akarta. A születésnek s a mind halálig fokozatos fejlődésnek emberi útját választotta, hogy nekünk példát adjon s minket bátorítson. Jézus gyarapodék! Így adta a fejlődés törvényének legragyogóbb megerősítését.

„Gyarapodék bölcseségben, testének állapotában és kedvességben.“ Figyelemreméltó, hogy „testének állapotában“ (ami korát is jelzi) a szövegben épen a „bölcsesség“ és a „kedvesség“ között van. Mi inkább legelőre tettük volna. De talán újabb bizonyága ez annak, hogy az evangyélita mily nagy jelentőséget tulajdonít a Megváltó testi fejlődésének. Úgy gondolom, hogy jelzi ez ama csodálatos és tökéletes harmóniát is, amely szüntelenül uralkodott a testi növekedés és a szellemi fejlődés között.

Gyarapodék bölcseségben. Azt kell-e ebből következtetnünk, hogy földi életében volt idő, mikor kevesebb bölcsesége volt, mint máskor? Meggyőződésem szerint igen. Különben Lukács valótlanúságot irt volna. Tizenkét éves korában a templomban tudta, hogy neki az Atya dolgaiban kell foglatozkodnia. Nagy bölcsesség! De azt még nem tudta, amit keresztelkedésekor jelentett ki neki a Szentlélek, mikor rajta megnyugodott s ez a szó hangzott: „Ez az én szerelmes Fiam, akiben gyönyörködöm“ (Mt. 3, 17.). És az a bölcsesség, amelyet ekkor nyert, gyarapodék utolsó leheletéig. A megdicsőülés hegyén ugyanaz a szó hatott fülébe és szívébe. De nem egyszerű ismétlés volt az. A haladást, a gyarapodást jelzi nyomban a beteg ifju meggyógyítása (Mk. 9. r.). Néhány hónap múlva a jeruzsálemi templom előtt, amelynek építészeti ékességeit magasztalják a tanítványok: megjövendöli ez épület pusztulását s megjelenti néhány részletét ama rémületes világkatasztrófának, a mely romba fogja dönteni földgolyónkat. Ez a prófécia már határtalan tudásra vall, de még e percben is van valami, amit Jézus nem tud. Ugyanis e romlás napját és óráját egyedül az Atya tudja (Mk. 13, 32). Sőt Jézusnak még a Gecsemánéban is gyarapodnia kellett bölcseségben, mikor könyörgése után: „ha lehetséges, muljék el tőlem e pohár“, megértette, hogy az Atya akarata nem ez: ellenkezőleg, ki kell ürítenie fenéki azt a poharat. Gyarapodnia kellett még a Golgotán is. Egy percben, amelynek titkait még az angyalok sem tudták megérteni, mikor látta, hogy „bűné lett“ noha „bűnt nem ismert“ (2 Kor. 5, 21), Isten felé fordulva így kiáltott: „Miért hagyál el engemet? . . .“ Aki azt mondja, hogy „miért?“ annak még van mit tanulnia. Mind a végig gyarapodék Jézus bölcseségben.

Gyarapodék kedvességben is. Az a görög szó, amely e kedvességet kifejezi, tulajdonképpen először is azt jelenti, hogy „kegyelem“. Lényegileg nem különbözik ez a bölcseségtől, mert annak a teljessége. A bölcsesség minden eleme, mit Jézus megszerzett, kegyelemmé lett s minden kegyelmi tény növelte az ő bölcsességét.

De az Istentől nyert kegyelmi tényeket az emberekkel szemben is bebizonyította. Ha szabad ezt a családi kifejezést használnunk, teljes és szentül igaz értelemben, Jézus kedves volt. Azon körökben, ahol beszélt, csodálták „a kedves szavakat, amelyek szájából eredtek“ (Lk. 4, 22). Lehet-e valami kedvesebb annál a szemrehányásnál, amit Mártához intéz, ami feddés, egyszersmint bátorítás: „Szorgalmatoskodol és sokat sürögsz, pedig egy az, ami szükséges, Mária a jobb részt választotta (Lk. 10, 41, 42). Nem nagyon kedves-e az az ige, amellyel csitítja Judás zugolódásait: „Miért bántjátok? hiszen azt tette, ami tőle telt . . .“ (Mt. 26, 11.) Olvasgassátok csak az új testamentomot. Vegyétek föl Jézus

történetét elejétől végig s mondjátok meg, nem gyarapodék-e kedvességben is ép úgy, mint bőleességben?

Barde Eduárd után.

(Folyt köv.)

Kegyesség utja.

Isten igéjének értéke.

Egy öreg esztergályost ismertem, aki még a negyvenes években szakadt ide hozzánk Nürnberg városából. Szorgalmas, munkás ember volt, mint általában a német iparosok legnagyobb része, s amellet még volt egy kedves tulajdonsága, amiért mindig igen nagyra becsültem. Akkor még, a mikor nálunk Magyarországon a „szabad ipar“ miatt a régi céhrendszer véget ért s ezzel együtt kimentek szokásból a régi erkölcsök: a kötelező templombajárás, az ifjusúgnak rendezettség, a vasárnap megszentelése stb., ő egyedül való volt városunk mesteremberei között, aki a vasárnapi munkaszünetet megtartotta, aki alkalmazottaitól elvárta, hogy templomba járjanak, sőt aki még arra is rászoritotta őket, hogy azok az Úri szent vacsora ádását is minden ünnep alkalmával elvegyék. Érdekes volt, hogy hogyan szoktatta meg alkalmazottait a bibliaolvasásra.

Miután minden hét szombatján elszámolt velük, fizetés előtt Bibliát olvastatott s imádkozott alkalmazottaival s csak azután bocsátotta el őket. Ezek között sok volt olyan, aki e einte nevetségesnek találta, de később úgy megszokta, hogy maga is szükségesnek tartotta a házi istentisztelet e módjának gyakorlását. Volt bizonyára olyan is ez alkalmazottak között, aki nevetségesnek tartotta az öreg mester vallásosságát, de mivel addig nem kaphatott pénzt, amíg a szerződés véget nem ért, az ilyen is beletörődött s hozzá szokott Isten igéjének hallgatásához.

Az utóbbiak közé tartozó egyik volt munkásával történt, hogy az sok esztendőök multán meglátogatta az öreg mestert. Mindjárt első szava a hála és elismerés szava volt, hogy először az arany s azután a pénz értékére tanította meg. Mert Isten igéjének gyakorlása vált később az életben reá nézve áldássá, igazi arannyá s a boldogság forrásává, mivel ifjúkorában megismerte az Úr beszédeit s azokhoz alkalmazta egész életét.

A világosság gyermeke.

Olvastatok-e annak a kis leánynak a történetét, aki egyszer egy nagy világító toronyban* a lámpát

* A világító torony egy, a tengerben kiemelkedő sziklára épült magas torony. Hogy a tenger hulláma le ne dönthesse erősen egymásba illesztett faragott kövekből áll. Az egész torony

meggyújtotta. A lámpagyújtást atyja szokta végezni, azonban egy napon kiment a szárazra s kis leányát egyedül hagyta a toronyban. A kis leány estére várta apját haza, de nem jött. Aggodalma nagy volt. Azonban látta gyakran, mint gyújtja meg atyja a lámpát és ha mindjárt nehezen és veszedelem között, de felkuszott a torony tetejére és meggyújtotta a lámpát.

A kis leány tudta, hogy mily fontos dolog az, hogy a torony világossága messze ellássék. De különösen fontos volt ez éppen azon éjjel, mert egy nagy hajót vártak, mit világosság hiánya könnyen veszélybe sodorhatott volna. A leányka, bár kicsi volt még, de megtette, ami tőle telhetett s ez által megmentett egy hajót.

Igy kell egy keresztyénnek is láttatni az ő világosságát. Világod tán kicsiny még, de világít az is.

S mint fénylik a ti világosságtok? Úgy, hogy az emberek ha látják a ti jó cselekedeteiteket, dicsősítség a ti menyeyi Atyátokat.

Egyháztársadalom.

Magyarország.

Az erdélyi ref. egyházkerület szervező irodájában, Maros-Vásárhelyt (ref. lelkészi hivatal, Szentgyörgy-utca 18.) szorgalmasan folynak az előkészületek az őszi, novemberi értekezleti közgyűlésre, a melyet Kolozsvárt fognak megtartani. Az iroda előkészítette a kérdő íveket s egyéb szükséges tudnivalók iránti kérdéseket, hogy a begyűlendő adatok alapján az erdélyi egyházkerület ref. egyháztársadalmi munkásságának eredménye feldolgozható legyen. Az értekezleti elnökség már most figyelmezteti a lelképásztorokat, hogy az egyházi élet fellendítése körül legtöbb, helyesebben, legméltánylandóbb munkát végzett egyházak részére 5 pályadíjat tűz ki, öt házi, illetőleg népkönyvtárt. Ezen értekezleti közgyűlésen éppen úgy, mint az előző évben részt fognak venni a többi egyházkerületekben munkás egyháztársadalmi intézmények is, p. o. Bethánia-egylet, Kálvin-szövetség, Lorántffy Zsuzsánna egylet, Ker. Ifj. Egyesületek satöbbi.

A Tiszántúli egyházkerületből. Debrecen. Az országos lelkészi értekezlet közgyűlését e hó 29. és 30. napjaira hívta össze az elnökség Debrecenbe. Midőn Isten kegyelmét kérjük e lelkészi gyülekezetre, az alábbiakban közöljük az értekezlet tartalmas programját:

I. 1909. szept. 28. 1. d. u. 4 órakor választmányi gyűlés Hajdúvármegye székházának tanácstermében.

kerek, lent szélesebb s felfelé mindig vékonyabb. Tetejét kivilágítják, mely éjjel messze ellátszik s a hajósoknak jelül szolgál. Minden ilyen világító toronyban lakik egy ember, akinek az a kötelessége, hogy minden este világot gyújtson.

2. Este 8 órakor ismerkedési estély az „Arany Bika” vendéglőben.

II. 1909. szept. 29. A) Reggel 8 órakor ünnepélyes istentisztelet a „Nagytemplom”-ban. Az egyházi beszédet Kiss József alelnök tartja. B) 9 órakor közgyűlés a „Kistemplom”-ban.

1. Elnöki megnyitó. 2. Tagok számba vétele. 3. Távollevők igazolása. 4. Kálvin emlékbeszéd. Eröss Lajos. 5. Kálvin óda. Szuhay Benedek. 6. Titkári jelentés. Dr. Ferenczy Gyula. 7. Jelentés a számadásról. 8. Alapszabályunk. Szondy Géza. 9. Szellemi képzésünk hiányai; a) a Szociális itmeretek terén. Dr. Kovács István b) a theol. tudományok terén (a lelkészi vizsgák reformjával kapcsolatban.) Veress Jenő. 10. Az 1848. évi XX. t. c. végrehajtása. Nagy István. 11. Lelkészek fizetés rendezése. Dr. Székely József. 12. a református lelkész helyzete és munkája a XX. század társadalmában. Sütő Kálmán. 13. Egyház alkotmányunk hiányai és reformja. Dr. Szakács Albert. 14. Lelkész-árvák kálvineuma. Balla Endre. 15. Orsz. Vallásegyleti szövetség és a prot. közp. sajtó iroda. Hamar. István. 16. Anyagi forrásaink. Nagy Vincze. 17. egyesületi lap és krajcáros ujság. Csi Kálmán. 18. Keresztyén ifjúsági egyesületek. Kónya Gábor. 19. A vallástanítás méltányos díjazása az állami iskolákban és a ref. lelkészek vasuti féljegykedvezménye. Kovács Ákos. 20. Kongressusi sajtó referens és revizor: Kovács Sándor. Délután 3 órakor közebed az „Arany Bika” vendéglőben.

C. Délután 5 órakor Bocskay István szobrának megkoszorúzása. Dr. Tüdös István alelnök. A gályarabok emlékosztopának megkoszorúzása. Nagy Vincze.

D) Este 6 órától 8-ig belmissziói estély. Később meghatározandó helyen.

III. Szept. 30-án 9 órakor a közgyűlés folytatása a „Kistemplom”-ban.

Ausztria.

A *gallneukircheni* (Felső-Ausztria) diakonissza intézetének 82 diakonisszája közül 70, házon kívül munkálkodik gyülekezetekben és kórházakban és pedig a következő helyeken: Bécs, Merán, Aussig, Teplice, Gablonz, Asch, Goisern, Neudek, Scharnstein, Linz és a Boden melletti Gries községben. A diakonisszáknak 1906 óta külön üdülő házuk is van. Egy Bécsben élt özvegy asszony jóvoltából jutottak hozzá, ki scharnsteini remek villáját hozzátartozó földbirtokkal együtt végrendeletileg hagyta a diakonissza intézetre.

Schweitz

Bernből írják, hogy az idén a schweitzzi vasárnapi iskolák tanítóinak *Brienz*-ben sept. 13—18. na jain külön szünidei kurzust tartanak. Előadásokat fognak tartani Gerber, Lerben, Baumgartner lelkészek a biblia és biblia-történeti tárgyakból. Frankhauser tanító

pedig a szenttérténetek t nitásának módját fogja ismertetni s a vasárnapi iskolák gyakorlati jelentőségéről tart előadást. Részvételi díj 10 frank, melyet a jelentkezők tartoznak megfizetni. Ezzel szemben lakást és ellátást kapnak. Egyidejűleg arról is értesítenek, hogy a jelentkezők nagy száma miatt a kurzust két csoportban fogják megtartani! Vajjon mikor fog a magyar vasárnapi iskolák ügye odáig jutni, — hogy az egyes iskolák s azok vezetői között szerves kapcsolat és összeköttetés jöjjön létre?

HIREK.

Olvassuk rendszeresen a Bibliát.

(Heti utmutató a Biblia-olvasáshoz.)

Mértékletesség.

1909. Szeptember 6 Hétfő Önmegtagadás. Róm. 13 : 11—14.
7 Kedd Határozottság. Máté 5 : 29, 30.
8 Szerda A mértékletlenség rabság. I. Kor. 6 : 9—20.
9 Csütört. A mértékletlenség veszedelme. Jud. 10—16.
10 Péntek Jó tanács. Tit. 2 : 2—12.
11 Szombat „Ne legyetek embereknek szolgálói”. I. Kor. 7 : 22—24, 29—31.

12 Vasárnap „Mindenben magatüretet”. I. Kor. 9 : 23—27

Mely dolgokban legyünk mértékletesek?

Miért hagyjunk fel oly dolgokkal is, amelyek reánk nézve nem veszélyesek, de másokra nézve azok?

Csak az, aki teljesen szabad, oldozhatja fel másnak kötelekeit.

Személyi hírek Dr. *Kenessey* Béla erdélyi ref. püspök ur öméltósága a múlt hó 29-én tartott templomszentelési körutjából a görgényi egyházmegyéből székhelyére, Kolozsvárra hazaérkezett. A sz.-hidvégi, mojosi templomok felszentelését végezte s a mezőségi híveket látogatta meg a buzgó lelki főpásztor, aki egyidejűleg alkalmat vett arra is, hogy Erdélyünk oszlopos mágnás családjainak egy részét gróf Teleki Sámuel v. b. t. t., gróf Teleki Arthur, József, Domokos urakat és báró Kemény Kálmán v. b. t. t. egyh. ker. főgondnok ő exellentiaját meglátogassa. A püspök ur egyébiránt e hó 5-én Marosludason teljesít templomszentelést s azután nemsokára a nagyszombeni egyházmegye kánoni vizsgálatára megy. *Pálóczi Horváth Zoltán* Budapest székesfővárosi ügyvéd, a Kálvin Szövetség ügyv. főtitkára közelebről, pár napot az erdélyi egyházkerületben időzött az erdélyi egyháztársadalmi viszonyok tanulmányozása céljából s behatóan foglalkozott a kerületi szervezőiroda munkájával s a maros-vásárhelyi egyházi intézményekkel.

Templomszentelés A marosludasi református egyház a m. kir. Földmivelésügyi kormány által újra-épített templom felszentelése alkalmából, e hó 5-én ünnepi istentiszteletet tart, a melyen az egyházmegye esperesén s lelkészein kívül részt vett ft. dr. *Kenessey* Béla püspök ur öméltósága s Nagy Károly theol. igazgató, egyh. ker. főjegyző. Darányi Ignác v. b. t. t.

2. Este 8 órakor ismerkedési estély az „Arany Bika” vendéglőben.

II. 1909. szept. 29. A) Reggel 8 órakor ünnepélyes istentisztelet a „Nagytemplom”-ban. Az egyházi beszédet Kiss József alelnök tartja. B) 9 órakor közgyűlés a „Kistemplom”-ban.

1. Elnöki megnyitó. 2. Tagok számba vétele. 3. Távollévők igazolása. 4. Kálvin emlékbeszéd. Eröss Lajos. 5. Kálvin óda. Szuhay Benedek. 6. Titkári jelentés. Dr. Ferenczy Gyula. 7. Jelentés a számadásról. 8. Alapszabályunk. Szondy Géza. 9. Szellemi képzésünk hiányai; a) a Szociális ismeretek terén. Dr. Kovács István b) a theol. tudományok terén (a lelkészi vizsgák reformjával kapcsolatban.) Veress Jenő. 10. Az 1848. évi XX. t. c. végrehajtása. Nagy István. 11. Lelkészek fizetés rendezése. Dr. Székely József. 12. a református lelkész helyzete és munkája a XX. század társadalmában. Sütő Kálmán. 13. Egyház alkotmányunk hiányai és reformja. Dr. Szakács Albert. 14. Lelkész-árvák kálvineuma. Balla Endre. 15. Orsz. Vallásegyenlőségi szövetség és a prot. közp. sajtó iroda. Hamar. István. 16. Anyagi forrásaink. Nagy Vincze. 17. egyesületi lap és krajcáros ujság. Csi Kálmán. 18. Keresztyén ifjúsági egyesületek. Kónya Gábor. 19. A vallástanítás méltányos díjazása az állami iskolákban és a ref. lelkészek vasuti féljegykedvezménye. Kovács Ákos. 20 Kongressusi sajtó referens és revizor: Kovács Sándor. Délután 3 órakor közebed az „Arany Bika” vendéglőben.

C. Délután 5 órakor Bocskay István szobrának megkoszoruzása. Dr. Tüdös István alelnök. A gályarabok emlékosztópának megkoszoruzása. Nagy Vincze.

D) Este 6 órától 8-ig belmissziói estély. Kéőbb meghatározandó helyen.

III. Szept. 30-án 9 órakor a közgyűlés folytatása a „Kistemplom”-ban.

Ausztria.

A *gallneukirchani* (Felső-Ausztria) diakonissza intézetének 82 diakonisszája közül 70, házon kívül munkálkodik gyülekezetekben és kórházakban és pedig a következő helyeken: Bécs, Merán, Aussig, Teplitz, Gablonz, Asch, Goisern, Neudek, Scharnstein, Linz és a Boden melletti Gries községben. A diakonisszáknak 1906 óta külön üdülő házuk is van. Egy Bécsben élt özvegy asszony jóvoltából jutottak hozzá, ki scharnsteini remek villáját hozzátartozó földbirtokkal együtt végrendeletileg hagyta a diakonissza intézetre.

Schweitz

Bernből írják, hogy az idén a schweitz-i vasárnapi iskolák tanítóinak *Brienz*-ben sept. 13—18. na jain külön szünidei kurzust tartanak. Előadásokat fognak tartani Gerber, Lerben, Baumgartner lelkészek a biblia és biblia-történeti tárgyakkól. Frankhauser tanító

pedig a szenttérténetek t nitásának módját fogja ismertetni s a vasárnapi iskolák gyakorlati jelentőségéről tart előadást. Résztvételi díj 10 frank, melyet a jelentkezők tartoznak megfizetni. Ezzel szemben lakást és ellátást kapnak. Egyidejűleg arról is értesítenek, hogy a jelentkezők nagy száma miatt a kurzust két csoportban fogják megtartani! Vajjon mikor fog a magyar vasárnapi iskolák ügye odáig jutni, — hogy az egyes iskolák s azok vezetői között szerves kapcsolat és összeköttetés jöjjön létre?

HIREK.

Olvassuk rendszeresen a Bibliát.

(Hetí utmutató a Biblia-olvasáshoz.)

Mértékletesség.

1909. Szeptember 6 Hétfő Önmegtágadás. Róm. 13 : 11—14.
7 Kedd Határozottság. Máté 5 : 29, 30.
8 Szerda A mértékletlenség rabság. I. Kor. 6 : 9—20.
9 Csütört. A mértékletlenség veszedelme. Jud. 10—16.
10 Péntek Jó tanács. Tit. 2 : 2—12.
11 Szombat „Ne legyetek embereknek szolgálói”. I. Kor. 7 : 22—24, 29—31.
12 Vasárnap „Mindenben magatüretet”. I. Kor. 9 : 23—27

Mely dolgokban legyünk mértékletesek?

Miért hagyjunk fel oly dolgokkal is, amelyek reánk nézve nem veszélyesek, de másokra nézve azok?

Csak az, aki teljesen szabad, oldozhatja fel másnak kötelékeit.

Személyi hírek Dr. *Kenessey* Béla erdélyi ref. püspök ur öméltósága a mult hó 29-én tartott templomszentelési körutjából a görögényi egyházmegyéből székhelyére, Kolozsvárra hazaérkezett. A sz.-hidvégi, mojosi templomok felszentelését végezte s a mezőségi híveket látogatta meg a buzgó lelki főpásztor, aki egyidejűleg alkalmat vett arra is, hogy Erdélyünk oszlopos mágnás családjainak egy részét gróf Teleki Sámuel v. b. t. t., gróf Teleki Arthur, József, Domokos urakat és báró Kemény Kálmán v. b. t. t. egyh. ker. főgondnok ö exellentiját meglátogassa. A püspök ur egyébiránt e hó 5-én Marosludason teljesít templomszentelést s azután nemsokára a nagyszombati egyházmegye kánoni vizsgálatára megy. *Pálóczi Horváth Zoltán* Budapest székesfővárosi ügyvéd, a Kálvin Szövetség ügyv. főtitkára közelebből, pár napot az erdélyi egyházkerületben időzött az erdélyi egyháztársadalmi viszonyok tanulmányozása céljából s behatóan foglalkozott a kerületi szervezőiroda munkájával s a maros-vásárhelyi egyházi intézményekkel.

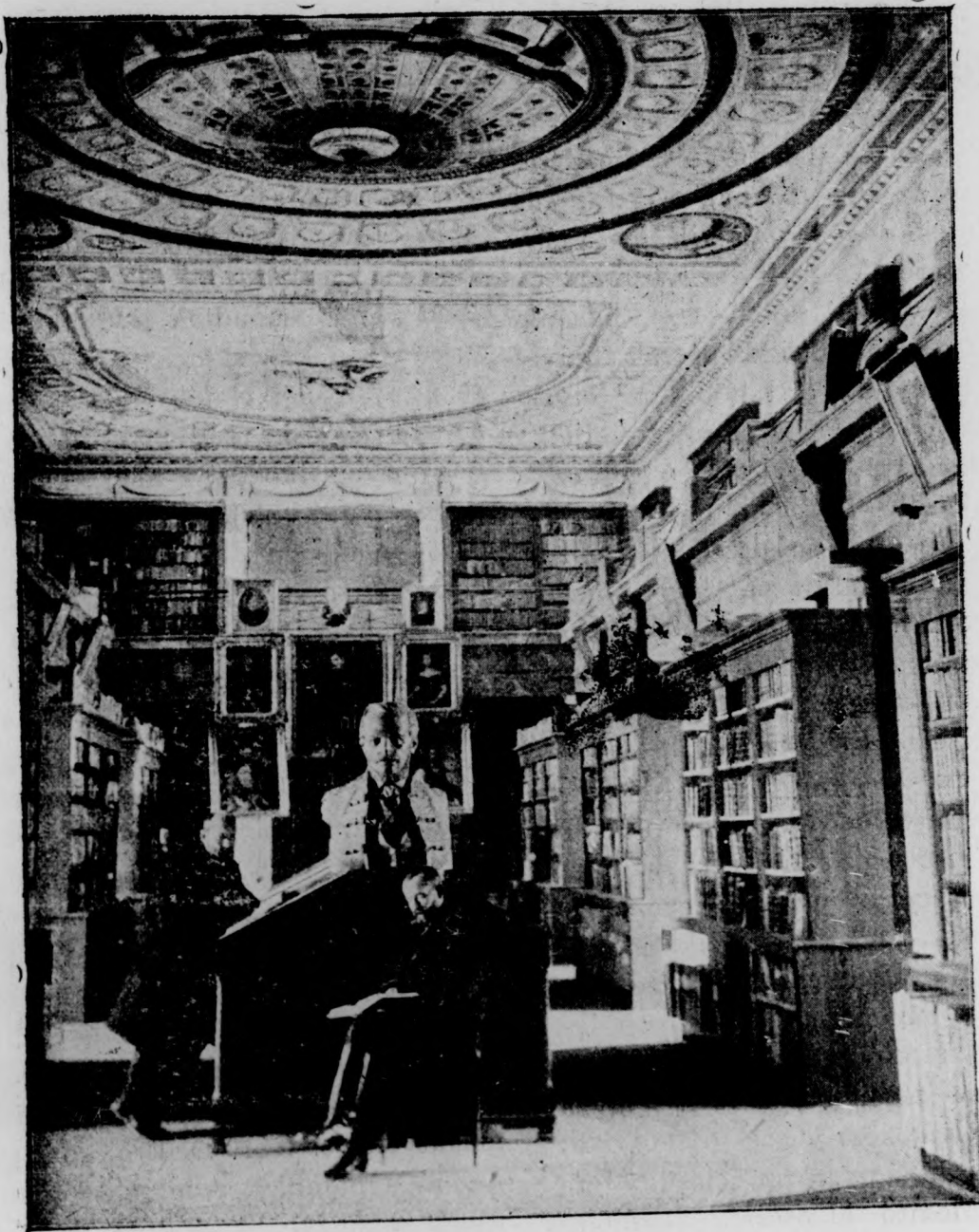
Templomszentelés A marosludasi református egyház a m. kir. Földmivelésügyi kormány által újra-épített templom felszentelése alkalmából, e hó 5-én ünnepi istentiszteletet tart, a melyen az egyházmegye esperesén s lelkészein kívül részt vett ft. dr. *Kenessey* Béla püspök ur öméltósága s Nagy Károly theol. igazgató, egyh. ker. főjegyző. Darányi Ignác v. b. t. t.

minister urat Zsedényi Béla ministeri tanácsos fogja képviselni. A püspök urat s kíséretét nagy szeretettel várja a Torda-Aranyos megyei intelligencia, a melynek sorában ott voltak a Bánffy, Bethlen, Vass és Teleki grófok, gróf Degenfeld Kristóf, a Kemény bárók s egyházi közéletünk sok derék harcosa. Az egyház lelkésze Kozma Imre vegye az Úr kegyelmét.

Harc a tüdővész ellen. Becsületes munkára vállalkozott dr. Gidófalvy István közjegyző s a kolozsvári református theologia gondnoka a nyár

érzésű s a külföld népméltó intézményeit ismerő női lélek tapasztalata. Egyháztársadalmi életünk fejlesztése szorosán összefügg a tüdővész elleni harccal is s azért jól teszik a lelkészek, tanítók, egyházi gondnokok, ha érdeklődnek iránta. Mi szívesen nyújtunk közelebbi tájékozást.

A református lelkészképzés egy éve. Nagy Károly kolozsvári theol igazgató, egyházkerületi főjegyző munkás keze alól közelebbről került ki a kolozsvári ref. theol. fakultás 1908—9. évi Értesítője, amely egy-

A sárospataki könyvtár, ahol az I. Rákóczy György bibliáját őrzik.

szövegében. Rosenberg Augustával a magyarországi nőegyletek országos szövetségének titkárával Kolozsvárt és Maros-Vásárhelyt sorozatos oktató előadást tartott, a melynek tárgya a tüdővész elleni küzdelem jelentősége és a védekezés módja volt. Maros-Vásárhelyt augusztus 23 s következő napjain tartották az előadásokat s mondanunk is fölösleges, hogy a legteljesebb elismeréssel. A Rosenberg Augusta munkássága általánosan ismert s amit oktatásaiban Maros-Vásárhelyt nyújtott egy igazi művelt, mély-

uttal tartalmas egybeállítás a vezetése alatt működő lelkészképző intézetnek. Az Értesítő részletes tájékozást nyújt az intézeti, ifjúsági-élet felől és mindarról, amit jó a világ szeme elé tárni. De mi a nagyértékű munka legbecsesebb részének még is azt tartjuk, a mely csak az ifjúságnak: a jövő (és ezidőszerinti) lelkészi karnak szól. Lángbetűkkel szeretnők odatüzni minden theologus és lelkész elé ezeket az igéket: „A milyen lesz a mi papságunk: olyan lesz egyházunk, népünk és nemzetünk.“ Az Értesítő bevezetésében dr.

Ravasz László theol. tanár gyönyörű emlékezése szolt néhai nagy püspökünkről, dr. Bartók Györgyről.

Az Úr segít. Mikor Franke Hermann Ágoston árvaházát építette, sokszor úgy látszott, mintha abba kellene hagyni az építkezést, mert nem volt pénz. Egy napon ismét elhozták a számlát, de Franke pénztára üres volt. Feltette magában, hogy szobájába megy segítséget kérni az Úrtól, de előbb valami sürgős ügyet kellett elintézni. Alighogy bevégezte dolgát belép egy ember, ki ezer tallerra szóló utalványt hoz. Mielőtt fohászkozhatott volna, az Úr már meghallgatta. Franke felment szobájába, de nem hogy kérjen hanem hogy hálát mondjon.

Világ folyása.

Szeptember nemcsak az iskolai év kezdete, hanem úgy látszik, hogy az lesz azoknak a *politikai harcoknak* is a melyekre bőséggel van kilátása a magyar közéletnek. Minisztereink, politikai vezéremberek egymásután térnek vissza Budapestre, hazánk szép fővárosába, hol az egyes politikai pártok helyiségeiben már forrik a hangulat a különböző elvek mellett. A hét folyamán Wekerle miniszterelnök, Apponyi gr. vallás- és közoktatásügyi miniszter kezdtek meg hivataluk ügykörébe tartozók intézését, míg Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter karlsbadi kuráját befejezve csak most jön haza, hogy buzgó munkatársát Szterényi József v. b. t. t. államtitkárt könnyítse terhei hordozásában. Az ütköző pont még mindig az önálló nemzeti bank kérdése, a melynek érdekében Szegeden, Kassán, Félegyházán, Szathmáron s legközelebről Maros-Vásárhelyt is gyűlést tartanak. Ezzel kapcsolatosan hirdetik egyesek — lapok és politikusok, — hogy Őfelsége a nemzeti banknak 1911-re leendő felállítását nem engedi s ezért kormányváltás lesz. Vannak, akik azt hiszik, hogy a Wekerle-kabinet marad, ezidőszereinti minisztereivel, mások részleges változást emlegetnek, némelyek pedig Lukács László miniszterelnökségét látják a jövőben. Egy azonban egész bizonyos, az t. i. hogy az esetleg távozó miniszterek között végtelen nagy űrt hagy maga után Darányi Ignác földművelésügyi miniszter, a kinek népboldogító alkotásai, bámulatos szociális tevékenysége az ország minden részében a legáltalánosabb tiszteletet érdemlik s a ki éppen a nyár folyamán terjesztette ki az u. n. székelyföldi miniszteri kirendeltség gazdasági és társadalmi segítő munkáját Kolozsvármegyére is. A mi az erdélyi magyarságra életkérdés. Abban a kaoszban, a mely a politikai közélet terén csak bizonytalanságot nyújt, jóleső érzéssel tölthet el minden magyart a *XVI. nemzetközi orvosi kongresszus*, a melynek tagjai 1906-ban Liszabonban határozták el, hogy a gyűlésüket

Budapesten tartják meg. Mintegy 5000 orvos és tudós jött el, hogy tudományuk, ismereteik gyapítása mellett nemzetünket is megismerjék. Vajha áldás lenne munkáikon s vajha a jó Isten rásegítené nemzetünket, hogy testben és lélekben egyformán eős nemzet legyünk. Ezzel egyidejűleg folyt le Szegeden a lapunk más helyén külön is ismertetés tárgyát tevő *IX. katolikus nagygyűlés*. Külső lényében hatalmas megnyilvánulása a felébredt katolikus közszellemnek, a melyet egyesek és főleg az ultramontán néppárt törekvése az egyoldalú felekezetieskedés vizeire irányít. A gyűlésezés szakosztályok szerinti munkája nagyjában egyező az előző évekével, új mozzanat volt benne a *katolikus népszövetség* gyűlése, a melyen ott volt dr. Várossy Gyula kalocsai érsek vezetésével a főpapság számos tagja, a Zichy, Apponyi, Széchenyi grófok közül többen s számos országgyűlési néppárti képviselő. Ez alkalommal mondta el Rakovszky István a mérsékelt katolikusokat támadó beszédét, a ki után Chernoch dr. esanádi püspök, Domsich Béla gróf, Görcsöni Dénes, Baller István, Kuna András stb. mondtak gyökődő beszédeket.

Az a kép a melyet a nagyvilág nyújt, elég változatos. A hét elején tudtuk meg, hogy *Görögországban forradalom* volt. Az okot abban kell keresni, hogy az uralkodóház nem akarta mindenben alárendelni magát azoknak, akik Törökországgal Kréta miatt a háborút kivánták. Ugy látszik, hogy a Balkán félsziget államaiban komoly bajok vannak. Hanem azért ez nem zárja ki azt, hogy ne örvendezzünk külföld lelkes embereinek igyekezetén. A reimsi repülőgép versenyekről akarunk szólni s arról a légi utról, a mellyel gróf Zeppelin hírneves német tiszt a német cászárra parancsára Berlinbe léghajózott az új templomban teljesítendő szolgálataira.

Micsoda bölcsessége Isten jóságának, hogy az emberi igyekezetet és szorgalmat azzal is megáldotta, hogy már birtokába veheti a levegő-egyet. Ugy de mivel fog fizetni érte az ember? Vajjon arra fogja-e felhasználni azt az ajándékot, hogy általa a jót, igazat, becsülete szolgálja? Bár ugy lenne. Bár mindig mindenben visszatérne Istenhez, hogy megalázza magát előtte, mert csak akkor tudná eléggé méltányolni a haladás és művelődés fokozatainak újabb és újabb eszközeit és módjait. És ezek mellett micsoda ujsága az emberi kutatás eredményének az a hír, hogy egy Cook Frigyes amerikai utazó felfedezte az *északi sarkot*, vagyis a föld legészakibb részét. Láthatjuk, hogy Isten lassankint felfedi elrejtett titkait, az emberiség előtt. Mindig akkor és annyit tár fel a mennyit éppen jónak lát. Vegyük hálásan s legyünk meggyőződve, hogy az ég és föld is elmulnak, de Istennek beszéde mindörökké megmarad.

Az Erdélyi Ref. Egyházkerület Egyházi Értekezlet célja.

Az Erdélyi Ref. Egyházkerületi Egyházi Értekezlet célja: 1. egyházi ismeretek terjesztése, a ref. keresztyén vallás — erkölcsi öntudat s egyházi ösztartás érzésének ápolása, a református hit és egyházi-élet erősítése, az egyházi és világi elemnek egyházunk isteni küldetéséből folyó feladatainak megoldhatása által követelt közös munkára tömörítése.

2. Az Értekezlet az erdélyi ref. egyházkerület felügyelete és védelme alatt áll.

Az Értekezleti Tagság.

Az értekezlet tagjai: a) alapítók, kik az értekezlet céljaira egyszersmindenkorra legalább 100 koronát adnak;

b) rendes tagok: egyháziak és világiak, a kik évenként 2 koronát fizetnek;

c) pártoló tagok: kik valamely legkisebb anyagi áldozattal járulnak az értekezlet céljaihoz;

d) disztagok: kik az egyházi élet mezején szerzett érdemeik folytán ilyenekül megválasztatnak.

Igy alkalom és mód van adva arra, hogy minden református férfi és nő az értekezletnek tagja lehessen: a gazdag koronáival, a szegény filléréivel vegyen részt egyháztársadalmi szervezetünkben. A ki a maga áldozatát csak természetbeni adományokkal róhatja le (kézimunka, gabona stb.) legyen igy támogatónk. A helyi körülmények s viszonyok helyes utat fognak mutatni az eljárásra.

Minden háztartásban, szegény és gazdagnál,
egyaránt használják:

a világhírű JOHN-féle házi

GŐZMOSÓGÉPET.

Hetenként előre közzétett más-más családnál nyilvános próbamosásokat rendezünk, melyhez az érdeklődő hölgy közönséget szívesen látjuk. Vakitó fehér ruha, teljes ruhakímélés, 75° idő-, pénz- és munkamegtakarítás. Kimerítő ismertetéssel szívesen szolgálunk. A gépek részlettízésre is kaphatók:

FISCHER GYULA és FIAT, erdélyrészi vezérképviselőségénél,
Maros-Vásárhelyt.

Mi a „Vasárnap“ célja?

A „Vasárnap“ célja az, hogy legyen a mi olvasni tudó és szerető magyar és első sorban derék református magyar véreinknek komoly irányu, egészséges szellemi táplálékot adó a világ dolgairól helyesen tájékoztató olvasmánya, a melyből tápot merítsen hitének, vallásos szükségletének: megismertesse teendőivel, hogy azok teljesítése által igaz keresztyén magyar ember lehessen.

Hogyan fizessünk elő a „Vasárnapra?“

A „Vasárnap“ előfizetési díja egész évre 5 korona, félévre 2 korona 50 fill., negyed évre 1 korona 25 fillér. Előfizetünk úgy, hogy a megfelelő előfizetési díjat postán utalványozva a „Vasárnap kiadóhatalma“ címére Marosvásárhelyt, Szentgyörgy-utca 9. sz. címre elküldjük. A megrendelést célszerűen eszközölheti mindenki a maga illetékes lelkésze útján is a ki szívesen fogja az előfizetési díjat hozzáunk elküldeni. Ne hanyagoljuk el a megrendelést, hogy a lap küldésében fennakadás ne álljon elő. A „Vasárnap“ jutányos áron hirdetések is elfogad.

Maros-Vásárhelyi

Közhasznú Takarékpénztár

Részvénytársaság

Közművelődési és jótékonycélokat szolgáló pénztintézet

Maros-Vásárhelyt

Szentgyörgy-utca 18. sz.

Azért alapított, hogy tiszta jövedelmét a magyar nemzeti eszmék támogatására, egyházak, iskolák és emberbaráti intézmények állandó segélyezésére fordítsa.

Takarék betéteket eltogat, könyvecskére és folyószámlára, naptól-napig számított 5 százalékos kamattal és azokat rendszerint felmondás nélkül fizeti vissza.

Beszámítol váltókat, utalványokat, jelzálogilag vagy más módon biztosított egyéb követeléseket.

Kölcsönöket ad telekkönyvezett ingatlanokra, hatósági jóváhagyás mellett lekötött törvényhatósági, községi vagy egyházi javadalmakra és jövedelmekre.

Tisztviselő törlesztő kölcsönöket nyújt 10—15 évre, életbiztosítással kapcsolatosan.

Folyószámla és nyílt hitelt engedélyez fedezet mellett.

Törlesztéses jelzálog kölcsönöket közvetít a legelőnyösebb feltételekkel.

Értékpapírokat vesz és elad, saját és idegen rovására.

A Magyar élet- és járadékbiztosító intézet székelyföldi vezér-
képviselője.

Saját ház.

Befizetett alaptőke: 1500.000 korona.
Takarékbetétek: 8 millió korona.

Agrár Takarékpénztár R.-Társ. Maros-Vásárhelyt.

Fiókintézetek. Csikszereda, Gyergyószentmiklós, Marosludas, Marosujvár, Nyárádszereda, Parajd, Sepsiszentgyörgy, Székelykeresztur, Székelyudvarhely.

A takarékossgot a lakosság minden rétegében előmozdítandó, amerikai módon **házi takarékperselyeket** izléses, csinos kivitelben, zárva, kulcsok nélkül **ingyen** bocsátunk feleink rendelkezésére, a melyek által még a legkisebb összegek is könnyű módon megtakaríthatók. Ezen házi takarékperselyeknek azon nagy előnyük van, hogy azokból pénzt a mi közbejöttünk nélkül kivenni nem lehet és így a fél annak a kísértésnek, hogy a megtakarított pénzt esetleg céltalanul elköltse, könnyen ellentállhat.

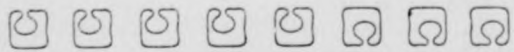
Ha legalább egy korona a perselyében összegyűl, szíveskedjék intézetünkhöz fáradni, a mikor a megkarított összeget a perselyből a t. cím jelenlétében kivesszük és a betéti könyvecskéjébe javára írjuk.

A perselyt zárva, kulcsok nélkül visszaadjuk és a pénzügyítés újból kezdődik.

Agrár takarékpénztár r. t. Maros-Vásárhelyt.

LEGJOBB

cement, gipsz, parketta, ablakredőny, Bohn-féle fedélcserép, mezőgazdasági gépek, a világ legjobb családi és iparos varrógépei, mosógép, jégszekrény, Dürkopp-kerékpár, gramophon, izzó-... lámpák, kábelek, szobacsengők ...

Gyenge és erősáramu **villanyszerelvények,**

villamos-csillárok, részlettízítésre is kaphatók:

FISCHER GYULA és FIAI cégnél
MAROS-VÁSÁRHELYT.

KALVIN-SZÖVETSÉG

Budapest, IX., Kálvin-tér 7.

Elnökök: Kenesey Béla, erdélyi ref. püspök, Kovácsy Sándor a budapesti ref. egyház főgondnoka.

Ügyvezető alelnök: Bernát István dr. orsz. képviselő.

Ügyvezető titkár: pálóczi Horváth Zoltán dr. ügyvéd.

A Kálvin-Szövetség célja a magyar kálvinista egyház híveit — a socialis érzék fejlesztése és a vallásosság megerősítése által — a társadalmi bajok felderítése, megelőzése és orvoslása végett egyesíteni. A református vallásu híveket társadalmi munkákra — az evangéliom és Kálvin-szellemben a szeretet és puritán egyszerűség s a helyes jog- és kötelességérzet segítségével — előkészíteni, kiképezni, nevelni és rábírni.

Célja felolvasások, vándorgyűlések és vallásos összejövetelek tartása, socialis tantolyamok rendezése, socialis kérdésekről szóló és vallásos művek kiadása.

Az egyházközségekben mutatkozó vallásos, gazdasági és társadalmi bajok orvoslása céljából vallásos és szórakoztató körök, egyletek s községi Kálvin-Szövetségek alakítása. Mindazok részére, a kik támogatásra szorulnak, otthonok, menedékhelyek s védelmi intézmények létesítése, vagy kezdeményezése, a munkásosztály művelése és védelme, a kivándorló hitsorsosok felvilágosítása és védelme.

Arra törekszik, hogy az egész ország kálvinistaságát egy táborba tömörítse s az egyházat erősítse, fejlessze, építse — ez által eleven, lüktető vallásos életet teremtsen. De emellett gazdaságilag is kívánja a ref. híveket erősíteni s azért a gazdaszövetségek, gazdasági, hitel- s más szövetkezetek létesítését előmozdítani igyekszik.

A szövetség tagja lehet minden magyar honpolgár, — férfiak, nők, ifjak — egyaránt, továbbá egyházi és iskolai hatóságok, gyülekezetek, egyesületek, körök, ha az egylet céljait előmozdítani törekcsenek s tagsági kötelezettségüknek eleget tesznek.

Örökös tagok egyszersmindenkorra 500 kor., alapító tagok 150 koronát fizetnek, rendes tagok legalább évi 5 koronát, segítő tagok legalább évi egy korona tagsági díj fizetésére vállálnak kötelezettséget.

Taggyűjtő levek s ismertető füzetek a budapesti ref. lelkész hivataltól kérhetők (Kálvin-tér 7.) valamint P. Horváth Zoltánnál, mint a szövetség ügyvezető titkáránál is (IV. Ferencz József-rakpart 24.) kaphatók, s ugyanitt lehet tagul jelentkezni.

A tagok a választmány által időről-időre megállapított tagilletményben (hasznos és különféle vallásos és társadalmi kérdéseket ismertető munkák) részesülnek.

Lépjén be mindenki a Kálvin-Szövetségbe, a ki jó reformátusnak tartja magát!

Unghváry József

szőlőtelepén és gyümölcs-faiskolájába,

Cegléd (Pestmegye) ez év őszén és tavaszán nagyobb mennyiségű (300-350 ezer darab) nemes gyümölcsfa-csemete kerül eladásra. 1-5 éves példányokban a következőkből: körte, alma, szilva, őszibarack, kajszinbarack, cseresznye, meggy, eper, sápanyu szeder, bolvillei körte, azarol-galagonya, birs, laposnya, mandula, dió, füge, köszméte ribizke, málna, földi-eper — szamóca, — ezenfelül szomorú alma, szomorú eper, pyramis-eper, gömb-akác, pyramis-akác stb. csemeték. Ezek árai erősségük szerint 5-30, igen erősek 40-50 kr. Ugyancsak igen nagy mennyiségben kaphatók 1-3 éves magcsemeték a következőkből: körte, alma, birs, doucin, besztercezi szilva, cseresznye, fekete meggy, sajmeggy — Prunus Mahaleb, — sárga barack, mandula, Prunus Myrabolána, galagonya és kökény, ezek árai erősségük szerint 100 drb 80 krtól 1 frt 80 krig, 1000 darab 7 frttől 17 frtig. Lepényfa — Gleditschia triacanthos — és akác, áthatlan sövény készítésére igen alkalmas 1-3 évesek, igen nagy készlet — kb. 3 millió. — Ennek ára 1000 drb 1 frt 50 krtól 5 frtig. Sortának használható akác 200-220 cm. magas, 1 drb 20 kr., 100 drb 18 frt, 1000 drb 170 frt. Ujdonságok a fentnevezett gyümölcsnemekből 1 darab 40-60 kr. Háromszor permetezett, szokványminőségű bor és csemegeszőlővessző, teljesen beérett, sima 1000 drb 4 frttől 7 frtig, gyökeres 20 frttől 25 frtig. Tessék árjegyzéket kérni!